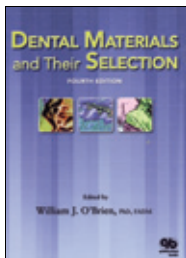

Grunnleggende om materialer

W.J. O'Brien, editor:

Dental materials and their selection
4. edition

Dette er en lærebok for tannlegestudenter, tannleger og alle andre som trenger å forstå dentale materialer. Boken er inndelt i 23 oversiktlige kapitler som omhandler de fleste typer materialer og teknikker som benyttes innen odontologi i dag. Enkelte materialer for korttidsbruk i munnen, som for eksempel suturmateriale og sårtilhingsmaterialer er ikke belyst i det hele tatt.

Kapitlene er i hovedsak korte og konsise og dekker alt fra materialenes egenskaper til metoder som benyttes for å bearbeide materialene, men også ulike begreper som lys, farge, fargeuttak, overflatefenomener, abrasjon og bleking er beskrevet. Begreper og kliniske problemstillinger er illustrert med sort/hvit-bilder og figurer i tre farger som letter forståelsen. Ulike materialtyper blir som regel fremstilt med en oversiktsramme over fordeler og ulemper, som gjør det mulig å sammenligne de forskjellige materialtypene som er beskrevet etter hvilke kriterier som er viktige for aktuelle kliniske prosedyrer. Hvert kapittel avsluttes med en egen ordliste, spørsmål som kan diskuteres og spørsmål som du skal kunne svare på etter å ha lest teksten. I tillegg er det referanseliste og en liste med anbefalt litteratur. Konkrete tallverdier for mekaniske egenskaper for aktuelle materialer er samlet i en lang liste på slutten av boken slik at teksten ikke blir tung å lese pga. mange tall underveis. Her kommer også svarene på spørsmålene fra hvert kapittel. En lang og detaljert ordliste gjør at boken også egner seg godt som oppslagsverk.

Som forfatterne selv bemerker i introduksjonen, er det helt umulig for denne typen bøker å være fullt oppdatert om alle nye og gamle materialer innen dette enorme feltet. Boken tar derfor sikte på å belyse de grunnleg-

gende prinsipper for materiallære og hvilke spesifikke egenskaper som er gjeldende for de ulike typene og ulike bruksområdene. Hensikten er at leseren skal kunne forstå hvilke kriterier som er viktige for den kliniske bruken av materialene og på den måten til egne seg kunnskap som gjør det mulig å vurdere nye materialer på egenhånd. Enkelte kapitler om materialtyper der det har foregått en stor utvikling i senere år, er dermed noe mangelfulle. Særlig gjelder dette kapitlene om keramiske materialer og implantater. Boken er heller ikke vesentlig endret i forhold til tidligere utgaver. For oppdatering om de aller nyeste materialene på markedet bør andre kilder benyttes, men denne boken kan anbefales som lærebok for dem som vil lære de grunnleggende prinsipper for materiallære og som oppslagsverk til å ha i klinikken.

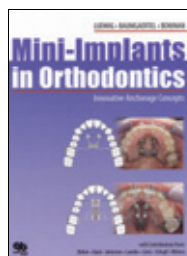
Marit Øilo

London: Quintessence Publishing Co. Ltd.; 2008. 425 sider, 189 figurer (tegninger i 3 farger, foto i sort/hvit), 60 tabeller.
ISBN- 978-0-86715-437-5

Treffende om miniskruer

Björn Ludwig, Sebastian Baumgaertel og S. Jay Bowman:

Mini-implants in orthodontics; Innovative anchorage concepts

Hensikten med denne boken er å beskrive bruken av såkalte temporære (skrus ut etter bruk) forankringsskruer (TAD=temporary anchorage devices)

eller miniskruer/mini-implantater under kjeveortopedisk behandling. I følge forfatterne finnes det nå vel 30 systemer på markedet og flere kommer til nesten daglig. En skrue er altså ikke lenger bare en skrue.

Målgruppen for boken er spesialister eller kandidater i kjeveortopedi og til en viss grad oralkirurger. Boken er lett utvidet i forhold til den tyske utgaven,

Mini-Implantate in der Kieferorthopädie, men med flere medforfattere; enkelte med akademiske stillinger, muligens for å gi boken større tyngde og troverdighet.

Særlig lesverdig er det sarkastiske forordet av den munnrappe professor Lysle E. Johnston fra Michigan, USA, min helt klare favoritt og mitt forbilde innen kjeveortopedien, om innovasjoner i kjeveortopedisk behandlingsteknikk og mangelen på vitenskapelig dokumentasjon: «Traditionally, the appliance comes first; the biological justification, if any, comes later and only in sufficient doses to «sell» the appliance. In contemporary orthodontics, a classical example would be the claims that a clever piece of plastic or a given bracket-archwire combination can speak the language of the osteoclast, and osteoblast and thereby permit treatment effects that the literature argues are impossible.» En treffende karakteristikk.

Den pensjonerte professoren skyn-der seg imidlertid å lovprise miniskruene fordi man endelig kan plassere tennene der operatøren ønsker dem, og ikke hvor apparatet bestemmer. Det kan han kanskje si med et visst vitenskapelig belegg, fordi litteraturen om miniskruer og mini-implantater øker jevnt og trutt. Et søk på PubMed ga nesten 150 treff, hvorav de fleste er publisert etter 2004. Imidlertid skal vi ikke kimse av klinisk erfaring, og mye av bruken er knyttet til case reports. Miniskruene i titan representerer helt klart et stort fremskritt i kjeveortopedisk behandlingsteknikk (hvordan klarte vi oss egentlig uten?) og har kommet for å bli.

Bokens hovedredaktør, Björn Ludwig, er godt kjent blant norske kjeveortopedier etter kurs i Oslo og invitasjoner til hans praksis i Moseldalen. Boken har karakter av lærebok, inneholder åtte kapitler med referanser, og er på vel 180 sider. Påfallende lite, 30 sider, er viet klinisk applikasjon av miniskruer sammenliknet med andre bøker, f.eks. boka «Applications of orthodontic mini-implants», anmeldt i NTFs Tidende 2008, nr. 3, side 197. Kapitlene omhandler forankring, ulike

typer skruer (svært langt og omstendelig skrevet), metoder for å skru inn skruene og risikofaktorer, f.eks. er det ikke så farlig om man sneier bort i roten under skruingen. Sluttkapittelet «Outlook: The shape of things to come», tar opp en rekke kliniske problemstillinger, og er også spekket med overraskende mange litterære sitater fra Sofokles via Goethe til Kurt Vonnegut.

Som konklusjon kan man si at boken skiller seg fra amerikanskinspirerte bøker ved mer ordrik tekst og mindre vekt på kliniske tryllekunst; et kvalitetstrekk, særlig hvis man også tar med det litterære dannelsesaspektet. Kliniske bilder er mer sparsomme enn i andre bøker, men de finner man ellers i et stort antall i kliniske journaler og i fabrikantenes fargerike brosjyrer. Kvaliteten på bildene er god og slik vi forventer i kjeveortopediske presentasjoner. Man kaster ikke bort tiden ved å bla seg gjennom boken og lese ett og annet underveis.

Bjørn Øgaard

London: Quintessence Publishing Co. Ltd.; 2008. ISBN-978-3-938947-47-0.

Lærebok i medisinsk mikrobiologi på norsk

Miklos Degré, Berit Hovig og Halvor Rollag:

Medisinsk mikrobiologi. 3. utgave

Denne boken er et resultat av mangeårig samarbeid mellom lærere i fagområdet mikrobiologi ved Det medisinske fakultet, Universitetet i Oslo. Den representerer en undervisningstradisjon som stammer fra Kaptein W. Wilhelmsen og frues institutt på daværende Rikshospitalet i sentrum. Fra å være kompendium i mikrobiologi, brukt i studentundervisningen de første tiårene, ble første utgave av boken utgitt i 1994. Målgruppen var fortsatt medisinstudenter, men studenter innen andre helseprofesjoner og ferdig utdannede kunne også dra nytte av omfattende mikrobiologisk litteratur på norsk. Dagens utgave er en videreføring og oppdatering av tidligere utgaver av Medisinsk mikrobiologi. Fortsatt er medisinstudenter kanskje den viktigste målgruppen, men som tidligere, nevnes andre profesjoner innen helsefagene som tannleger, sykepleiere, bioingeniører, ernæringsfysiologer og veterinærer som aktuelle brukere.

Boken tar for seg tradisjonelle deler av faget medisinsk mikrobiologi: Bakteriologi, virologi, mykologi og para-

sittologi. Det er mange forfattere som bidrar med sin spesialkunnskap. Det betyr detaljert og pålitelig informasjon på de fleste felter innenfor faget. I den siste utgaven er det også et kapittel som omhandler orale infeksjoner, et oversiktlig og velskrevet bidrag fra professor Ingar Olsen, Universitetet i Oslo.

Det er enkle og relativt få figurer i boken, med unntak av enkelte kapitler. Ingen illustrasjoner eller bilder foreligger i farger. Dagens studenter kan boltre seg i et stort utvalg med engelske lærebøker som er lekkert illustrert, med web-linker og interaktive muligheter for den lærevillige og kunnskapstørste. Det kreves ressurser og store opplag for å konkurrere med de utenlandske forlagene om slike tilbud. På den annen side har det i nært beslektede fag som immunologi de senere år blitt publisert på norsk godt illustrerte og fargerike lærebøker. Disse blir anbefalt og benyttet i undervisningen av studenter med biomedisinske fag på timeplanen.

Til tross for mangler i layout inneholder boken Medisinsk mikrobiologi så mye viktig og korrekt beskrevet fagstoff at den trygt kan anbefales. Stikkordregisteret er også såpass omfattende at dette vil være et nyttig oppslagsverk på norsk i et viktig medisinsk fagområde.

Vidar Bakken

Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS; 2008. 803 sider. ISBN 9 788205 31 5907